

למידה במרחב נוודי - צמיחת הסובייקטיביות (עצמיות) של מורים

מ. גורודצקי¹, י. ברק²

¹אוניברסיטת בן-גוריון בנגב; ²המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי, באר-שבע, ישראל

עבודה זו עוקבת אחר כווני למידה המתאפשרים במרחב למידה פתוח המעודד למידה כולית של מורים תוך הצמחת הסובייקטיביות שלהם. מרחב למידה פתוח מבוסס על מאפייני ס. פ. ר. חינוכי (Educational Edge) אשר במהותו הוא מרחב נוודי שבו דרך ההתפתחות או המטרות אינן מוגדרות מראש אלא ההלך מתווה את דרך התקדמותו תוך המפגש עם הסביבה בה הוא מהלך. בהקשר פתוח כזה כוליותו של ההלך, על נטיותיו, מחשבותיו, הידע והרגשות האגורים בריזום (rhizome) שלו הם המובילים להיעשויות (becomings) הייחודיות של כל אחד מהמשתתפים (Deleuze, 1994). העבודה מבוססת על ליווי תהליך למידה של מורים במהלך לימודים לתואר שני בלמידה והוראה. תיעוד התהליך נעשה באמצעות הקלטות השיח שהתנהל במהלך סמינריון שנתי שליווה את הכנת עבודות הגמר. מרבית הסטודנטים בטאו שינויים שלא היו צפויים מראש. הציטוט שלהלן מבטא באופן ציורי את תהליך הלמידה/צמיחה של אחת המורות: " אני מדמינת ציור שהיה שחור לבן עם קווים כאילו שחורים שהגבילו ממש את המעברים בין הפרטים בציור, ובכל פעם נצבעים לי חלקים אבל הם לא נצבעים במסגרת הגבולות...אין לי בעיה גם אם נשפך לי כתם מחוץ לגבול הדף... זאת אומרת זה פתח אצלי את המקום להעז, לנסות לא לפחד... הרבה יותר פורצת גבולות, הרבה יותר פתוחה ולא מוגבלת, זה גם ציור שלא נגמר... זה משהו שפותח גבולות". ההיעשויות החדשות בטאו התפתחות, תעוזה ורצון לסלול דרכים חדשות.

כמה מהיתרונות של תפישת למידה במרחב פתוח שאינו מכוון לעולם מושגים ומטרות נתון וידוע מראש, הם:

- אפשרות שחרור מהמובן והידוע - מברירת המחדל הנתפסת כ"אמת".
- ניתוץ גבולות בין סוגי ידע ויצירת דרכי חשיבה שונות.
- תהליך צמיחה הרגיש לשינויים אישיים, קבוצתיים וחברתיים של הקהילה הלומדת.
- תפישת תהליך הלמידה כמערב את כלל הלומדים על המרכיבים האישיים המורכבים שלהם. שלוב חשיבה רציונאלית, אומנותית ואינטואיטיבית.

References

Deleuze, G. (1994). *Difference and repetition*. New York: Columbia University Press.